

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvmdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az amerikai szőlő kérdése.

(Legújabb nézetek nyomán.)

Apunkban már sokszor képezték megbeszélés tárgyát a szőlőtermelők réme: a filloxera. Vármegyénk ugyan, mint bortermelő vidék, gyengébb minőségű terményével nem tesz nagy számat. de tekintve azt, hogy nálunk igen nagy területek vannak szőlővel beültetve, melyek ha nem is képezik kizárólag a gazdák jövedelmi forrását, de lényeges részét; tekintve továbbá, hogy vármegyénkben sok szőlő meg van már támadva a filloxera által, sőt részben el is van pusztítva; e kérdés bennünket is közelről érdekel s megérdemli, hogy azzal kimerítőbben foglalkozzunk.

A filloxera elleni védekezés iránt kísérletező szakferfiak nézete szerint 4 mód van, mely a körülményekhez képest gátot vet a vész pusztításának. Ezek: a homokosítás, vízzel való elárasztás, szénkénegezés és amerikai szőlők ültetése.

A homokosítás nálunk csak annyiban méltó figyelemre, hogy vannak községek, melyek igen homokos talajuknál fogva teljesen vészmentesek. de a homokosítás még értékes bortermelő vidékeken sem fizeti ki magát, nálunk meg éppen nem. Az elárasztás és szénkénegezés is nálunk csak akkor fogja magát kifizetni, ha a zombori bor literjét majd 1 frtjával mérik. Hátra volna az amerikai szőlők telepítése; mai papság minden reményünket ebbe helyezjük, ez az egyetlen, mely a sikert ígérő védekezési módok közt számba vehető.

Kormányunk, a mióta felmerült a filloxera-kérdés, évenként küld ki Franciaországba — ahol legelőször mutatkozott a kontinensen a vész — szakembereket tanulmányozás céljából s hazánkban több kísérleti területet tart fent. Az így szerzett tapasztalatok és kísérletek alapján röviden elmondom az amerikai szőlők kérdésének legújabb stádiumát.

Az amerikai szőlőfajokról ismeretes, hogy a filloxerának támadását többé-kevésbé elviselik. Vannak fajok, melyek csak oly hamar elpusztulnak, mint a nemes európai fajta, mások pedig teljesen ellentállónak bizonyultak; vannak továbbá olyanok, melyek csak bizonyos, a nekik megfelelő talajban ellentállók.

Minden körülmények közt teljesen ellentálló fajok a *Vitis riparia*, *V. aestivalis*, *V. rupestris*, *V. cordifolia*, *V. cinerea*. Kitűnően ellentálló a *York-Madeira* (Nádor-Izabella), de ez túlságosan száraz talajban már elveszti ellentálló képességét.

A legtöbb esetben még a *Jacquez* és *Herbemont* is ellentálló. A többi sokat emlegetett amerikai fajta vagy csak bizonyos ideig, vagy csak bizonyos körülmények közt tanúsít ellentállást.

A filloxera elleni védekezésnél az említett amerikai szőlőfajokat kétféleképp alkalmazhatjuk, vagy mint direkt termő tökéket, vagy oly módon, hogy európai szőlők gyökérzetét az amerikaiak erős, ellentálló gyökérzetével pótoljuk, vagyis az európai szőlővesszőt amerikai alanyba ojtjuk. Ez utóbbi eljárás különösen azért tetszetős, mert nem vagyunk kénytelenek a kétes ízű amerikai szőlőt termelni, hanem termelhetjük a filloxera dacára a nemes európai fajtákat.

Az ojtási eljárás feltétlen hívei azt állítják, hogy ha az ojtás szakértelemmel és pontossággal történik és az öszszeforrás tökéletes, az ojtványok tartóssága vita tárgyát nem képezheti. De a rövid néhány évi tapasztalat hebizonyította, hogy az ojtványok tartósságába vetett bizalom csak jámbor óhajítás. E szomorú tény minden kétséget kizárólag hebizonyult úgy Franciaországban, mint hazánk kísérleti telepein.

Ha egy szépen diszló ojtványt, melynél az ojtóvessző és alany a szó legteljesebb értelmében tökéletesen össze van forrva, úgy hogy az ojtás helyét legfeljebb egy kis vastagodás jelzi, a bél irányában szétmetszünk, észrevehetjük, hogy a bél az ojtás helyén feketés, korhad; a fás rész a bél körül szintén el van halva. Ezen kóros

jelenség minden szőlőajtványon, kivétel nélkül észlelhető. E korhadás évenként tovább terjed, míg végre az ojtóvessző teljesen, az alany pedig a legközelebbi bütökig elszárad. Tökéletes ojtásnál a teljes elszáradás 8—10 év alatt, átlag pedig minden ojtásnál 5—7 év alatt bekövetkezik. Ösmerve a szőlővessző szerkezetét, a fokozatos elfenedést s ezzel az ojtvány elhalását nagyon természetesnek fogjuk találni. A szőlővesszőnek ugyanis vastag, laza bele van s ennek folytán oly tökéletes összeforradást, mint a gyümölcsfáknál, soha sem várhatunk és az ojtás helyén mindig maradnak kisebb-nagyobb rések, ahol a levegő, víz és élődsi gombák behatolhatnak, melyek aztán az ojtvány vesztét okozzák.

A fentebbieket dr. Horváth Géza kitűnő szakemberünk tapasztalatai és kísérletei nyomán mondtam el, s az állítás valódisága minden kétséget kizár, mert a szőlészet nagy mesterei, a franciák, is hasonlóképp nyilatkoznak az ojtásról.

Aki megelégszik azzal, hogy ojtványáról csak 6—8 évig szüreteljen, ám az folytassa a szőlő ojtását, de aztán magával vessen számat, ha drágán megfizeti passzióját.

Ilyen körülmények közt nem marad más hátra, mint a direkt termő amerikai szőlőhöz folyamodni. Ha ezzel aztán el is lehetne végleg intézni a filloxerakérdést, hamar megvizsgálódna a szőlőbirtokosok, egyszerűen ültetnének amerikai szőlőt. De ez nem megy ám olyan könnyen!

Részint a szaklapok, részint az amerikai venyigével üzérkedők naponta találunk ki valami új fajta amerikai szőlőt, mely állítólag kitűnően ellentáll és nem is szőlőt terem, hanem egyenesen 3 puttonyos ó tokajit. Ilyen körülmények közt a termelő nem tudja, hogy melyik fajhoz forduljon hát tulajdonképen, s míg haboz, szőlőjét a filloxera szépen lelegeti. A másik baj, hogy fehér bort termő ellentálló amerikai szőlőt még nem ösmernünk. A többé-kevésbé ellentállók mind vörös bort adnak. A harmadik baj, hogy ezen amerikai vörösbortok kímális rosszak, a legtöbbnek az ugynevezett rókazamatja van; ez kedves lehet az amerikaiaknak, de a borára finyás magyar ember gusztusához nem igen illik. Szóval az amerikai szőlővel is körülbelül ott vagyunk, ahol a mádi izraelita.

Dr. Horváth Géza azt mondja erre: akinek nincs lova, az üljön számárra, vagy menjen gyalog. A tanács kissé drasztikus, de ha a körülmények parancsolják, el kell fogadni. Egyébiránt nem lehetetlen, hogy idővel az amerikai szőlő majd annyira klimatizálódik nálunk, hogy élvezhető bort ad; vagy okszerű kezeléssel szelidíthető sajátos ize. Az sem lehetetlen, hogy fognak akadni oly amerikai fajták, melyek jobb borokat adnak.

Egyelőre ajánlom, hogy legyünk körültekintők, ne fogadjunk mindenféle tanácsot kritika nélkül, mert a szőlőtelepítés nagy költség és nem egy-két esztendőre szól. S ha már most akarunk filloxeramentes szőlőt telepíteni, ültessünk *Jacquez*, vagy *Herbemont*, e két faj tűrhető vörös bort ad s jó kezeléssel 2—3 év alatt teljesen elveszti rókazamatját. A *Jacquez* Franciaországban már nagyban termelik és sötét vörös borát európai világosabb színű borokkal keverik. Ennek borából harmadéve a földművelési miniszterium egy palackal küldött gazdasági egyesületünknek oly célból, hogy mondjunk arra bírálatot. A küldött mintát nem találok ugyan kifogástalannak, de ha nincs jobb, elkvaterkázhatjuk. A *Herbemont* jobban ellentálló, de bora kevésbé jó.

Rombay Dezső.

Hogyan kezeltenek nálunk a hivatalos levelek?

A sok évi tapasztalat megtanított, hogy nálunk a közönséges hivatalos levelek nem kezeltenek kellő ellenőrzéssel, vagyis az azokkal való manipuláció nem felel meg szigorúan a fontosságukhoz mért alapottnak.

Van ugyanis a hivatalnál egy postakönyv, ennek rovataiba vezetnek be azon hivatalos levelek számai, a mely számok alatt az illető ügy beiktatott és a mely szám alatt az ügy elintéztet nyert.

Az ekként, a postakönyv illető rovataiba bevezetett levél átvételét és továbbítását az illető postahivatal főnöke, vagy az azt helyettesítő expeditor sajátkezű alá-

írásával igazolja. Fontosabb levelek menesztésénél, a betűzöt is a nyomatékosabb hitelesség okáért az erre szánt rovatba oda nyomja.

Eddig tehát minden jó volna, vagyis ellenőrizve van azon körülmény, hogy az ügy elintéztetvén, továbbítás végett, a postára feladatott.

De hát miként van ellenőrizve, hogy az a levél rendeltetési helyére csakugyan elérkezett és hogy ha elérkezett, mivel van igazolva, hogy azt a levelet a címzett hivatal főnöke csakugyan átvette?

Ezen körülmény mivel sincs igazolva és innen erednek aztán a hivatalos levelekkel való gyakori visszaélések, mert a lelkiismeretlen hivatalnok minden felelősségtől való félelem nélkül visszaélhet, mert bizony tudja, hogy lelkiismeretlen cselekedete sohasem fog kideríttetni annyira, hogy az ellene beszámítható bizonyítékot képezhessen.

Megérkezvén ugyanis a hivatalos levelek — vannak hivatalok, hol a postás egy bizonyos erre szánt könyvbe a darabok számát bejegyzi, de legtöbb esetben ez sem történik, azok a küldött hivatalos levelek vagy kisbíróknak — kivéve az ajánlottakat vagy a pénz és értéktartalommal bírókat — kiadatnak, azokat a címzett hivatal főnöke átveszi és ezzel punktum.

Mivel van ellenőrizve, hogy micsoda levelek, mily számmal ellátva és honnan érkezve vétetnek át? semmi-vel sem és innen származik az azok kezelése körüli visszaélés.

Mondjunk csak egypár esetet. Tegyük fel, hogy a hivatali főnök, ki az érkezett leveleket átvenni hivatalos van és akinek kötelessége közé tartozik a bíróságoktól érkezett ügyek kézbesítését alantasi által eszközölni, valakinek bizonyos összeggel váltóra tartozik, a váltóban kikötött határidő lejárván, bepereltek, mikor aztán a fizetési meghagyás és illetve a váltókezesekre vezetett végzés megérkezik, a mely szerint — ha jól tudom, a váltóbéli tartozásnak 3 nap alatti megfizetése megkövetelt — ha és amennyiben az adós kifogásokkal elni nem akar, ő t. i. a levél átvevő, a kézbesítési ívet nem írja alá, mert hiszen nincs igazolva és be nem bizonyítható, hogy ő a keresetet csakugyan átvette, végre többszöri sürgetés után vagy megtagadja, hogy a keresetet a kezeihez kapta volna, vagy fél évre reá beküldi a kézbesítési ívet, de beadja egyuttal kifogásait is és így a hitelező jogos követelése után várhat néha éveket. Mert hisz az adós részéről a megtegetés annál egyszerűbb, mert hány egy nevű község van és így a levél azokat a községeket mind végig járhatja, míg rendeltetési helyére érkezett. És ilyen eset számtalanszor előadhatja magát az egyéb sokkal nagyobb fontosságú hivatalos levelek kezelése körül is.

Sürgöttetik pl. a felettes hatóságtól valamely ügynek elintéztése, de az alantas közegnek úgy tetszik vissza referálni, hogy a sürgöttetett ügy a hivatalhoz be nem érkezett; quid tunc? siet s nyakra-főre küldi még egyszer az ügyet, hogy azt most már azonnal intézze el, és ha az alantas közegnek nincs inyére, megint csak az előbbi cselekedet ismétlésébe esik, míg nem végre ajánlvá küldetik a levél. Most már nem lévén kibuvója, neki hasal és a többször sürgöttetett ügyet végre valahára elintézi, de hogy ezen huzavona által mennyit szenvedett a közügy, azt kimondani sem lehet.

Szerény véleményem szerint ezen a chronikus bajon a következőképp lehetne segíteni:

Valamint hogy az elküldött levelek átvételét elismeri a posta hivatal, úgy az érkezett levelek átadását is igazolnia kellene azon módon, hogy az e részre szánt könyvbe az illető rovatokba bejegyeznék, hogy a levél honnan érkezett és milyen számok alatt, az átvétel elismerését igazolná pedig azon hivatal főnöke, a mely hivatalra a levél címezve van. Így aztán nem lehetne azon egyszerű szóval kibujni, hogy a levél be nem érkezett és ezen egyszerű intézkedés által megszüntethetnénk a sok visszaélés.

Igaz ugyan, hogy ezzel némileg terheltetnénk az amugy is sok teendővel bíró postahivatalok, de tekintve a közérdeket, az általuk hozandó áldozat még arányban sem állana a jó szolgálattal.

Ezen a bajon pedig egy felsőbb helyről kiadott rendelettel segíteni lehetne.

Popovics Jenő.

Hirek.

Kinevezések. A vármegye főispánja az árvaszékhöz irnokká Albrecht Kálmán eddigi zombori járási irnokot, helyébe járási irnokká Tóth István eddigi központi díjnot és központi díjnotká Hertlein Lajos eddigi ideiglenes díjnotot nevezte ki.

Kinevezés. A vármegye alispánja díjnotká Soós Emil Zombor városi adóügyi gyakornokot nevezte ki.

Jegyző választás. Új-Verbász község jegyzőjévé Wagner György ottani tanító 34 szavazattal, Král Pál aljegyző 9 szavazata ellenében megválasztottat.

Kinevezés. Khuen-Héderváry Károly gr., horvát bán, dr. Pávlovits Simont, volt helybeli tisztí főorvost, Horvát-Szlavonországra nézve orsz. közegészségügyi felügyelőnek nevezte ki.

Véglegesítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter, Nemessányi Adél újvidéki állam polgári leányiskolai rendes tanítónót, jelen állásában végleg meg erősítette.

A katonaság köréből. Mann József 6-ik számú honvéd-gyalog-feldandárbeli szab. áll. hadnagynak a m. kir. honvédség kötelekéből kérelmezett kilépése, a védkötelezettség teljesítése után, viselt tiszti rendfokozatának megtartása nélkül, népfelkeltési kötelezettségének fentartása mellett, megengedtetett.

Petőfi-siremlék. Petőfinek a segesvári csatán állítandó siremléke érdekében a következő felhívást kaptuk, s reméljük, hogy az nem fog hatás nélkül maradni: „A Petőfi-emlék egyetel által, a fehéregyházi téren állítandó Petőfi-siremlék eszméje közel áll a megvalósuláshoz. Az emlékelállításnak költsége azonban meghaladja az egyetel által, e kis részében összegyűjtött tőkét, habár ez felül áll a 4000 frton. Minthogy az egyetel, a célba vett siremlékben, hazánk nagy költője iránt a magyar közönségben élő eleven kegyelethez méltó kifejezést óhajt állítani, s e cél eléréséhez nagyobb összeg szükséges: kénytelen lett, eddigi szűkebb köréből kilépve, szélesebb körben, a nagy közönség áldozatkészségéhez folyamodni. Mert Petőfi nem csak a miénk, kik napokint látjuk jeltelen sírhantját, hanem a nemzeté, melynek minden egyes tagja örömmel fog járulni, ha alkalom adatik a kegyelet eme munkájához. . . . Hiszünk, hogy a magyar közönség tényleg is bizonyítékot adja annak, hogy nagy fia és költőjével szemben, nem lett sem feledékeny, sem . . . hálátlan! A segesvári Petőfi-emlék-egylet végrehajtó bizottságának Segeşváron 1887. június 19-én tartott üléséből. Gróf Bethlen Gábor s. k., elnök. Balázs Imre s. k., titkár. Az adományok Szoboszlai Károly megyei alispánhoz küldendők.

Csöd. Hacker Salamon zentai lakos ellen (szabadkai tvszék); csödb. Buday János, tömegg. Merényi Dező; bej. h. augusztus 12.

Bezárásból irják: Községünk képviselő testülete július hó 24-iki ülésén elhatározta a „Nagysziget“ nevű kincstári birtok megvételét. E határozat csak ugy lesz érvényes, ha 30 napon belül nem folyamodnak föl ellene.

A népfelkeltői tiszti állásokra való kijelölések iránt a honvédelmi miniszteriumban már megtörtént a végleges intézkedés. A miniszter a törvényhatóságok útján tudatja a népfelkeltési tisztképző tanfolyamokban részvett és azt megfelelő eredménnyel végzett állampolgárokkal, hogy a népfelkeltési tiszti helyekre való kijelölésről azon népfelkeltési járás parancsnoksága által lesznek értesítve, melynek területén állandóan tartózkodnak. A népfelkeltési tiszti állásra pályázott, volt tisztek, orvosok, kezelőtisztek, állatorvosok, továbbá hadapródok és altisztek (számvivő altisztek), kik a népfelkeltési tiszti, illetőleg hivatalnok állásra kijelölhetők voltak, ugyanezen a módon fognak értesíteni. A műszaki vagy pedig hadbírói tiszti állásra beadott pályázatokat, minthogy a népfelkeltési jelenlegi szervezetében ily állások nincsenek rendszeresítve, a miniszterium nem vehette tekintetbe. A tiszti hivatalnok állásokra oly nagy számmal érkeztek be pályázatok, hogy a szükségletet jelentékenyen felülmúlják s eltekintve egyesektől, kik a követelményeknek minden tekintetben teljesen nem feleltek meg, a többiek ez ok miatt nem voltak kijelölhetők s az illetők értesítést nem kapnak. Együttal tudatja a miniszter, hogy f. évi október 1-től az érdekeltek mindennemű, a népfelkeltésre vonatkozó ügyükben, az illetékes népfelkeltési járás parancsnokságához forduljanak.

Palics-fürdőből kimutatás f. évi július hó 23-30-ig terjedő hetéről. A lefolyt héten Palicson 3460 árutazó vendég fordult meg, az állandóan ott tartózkodók száma 418. Ugy a fürdőudvar, mint a környező villák összes lakoszába még mindig telve vannak vendégekkel. Kiadtak összesen 3032 fürdőjegyet, ebből 2307 hideg fürdőre szült. A tó víze 21-25 fok (R) meleg volt a lefolyt héten, a levegő átlagos hőmérséke: 24 fok (C.) A barometer folyton „szárazat“ mutató magasságban állt, 22-én d. u. esőnek nyoma. Ozont 5-6 közt jeleztünk.

Házasság. Bakmaz István, mitrovici nagykereskedő, vasárnap délelőtt vezette oltárhoz nagy és díszes násznép kíséretében a bájos Vuits Szófia kisasszonyt, Vuits A. Miklós helybeli földbirtokos leányát. — Lederer Mihály szegedi kereskedő f. hó 7-én esküdik örök hűséget a helybeli izr. imaházban a kedves Hubai Etelka kisasszonynak. Hubai Mór leányának.

Az újvidéki selyembévaló állomáson az idén összesen 41,708 kgr. gubó váltott be, 43,344 frt értékben, tehát 21,011 kg. és 22,186 frttal több, mint tavál.

Öngyilkosság. Szentgyörgyiné Róza, 46 éves özvegyasszony, a múlt pénteken délután kistemető-ntcai lakásán fölakasztotta magát. A boldogtalan asszonyt e végzetes lépésre a nyomor és gyogyíthatlan betegsége vitte. Négy árva hagyott hátra.

Eljegyzés. Kósa Nep. János, megyei árvaszéki fiú, jegyvet váltott Baján a kedves Harlikovits Janka kisasszonnyal.

Párbaj. Újvidéken a napokban karpárbaj volt S. E. és B. L. okleveles gyógyszerészek közt; az előbbi megsebesült.

A fojtogató örült. A tébolydák történetében is páratlan eset színhelye volt mult esütörtökön éjjel a fővárosi Rókus-kórház megfigyelő osztálya. Az egyik elmebeteg, Beer Géza 28 éves, topolyai vegyeskereskedő a nevezett éjjel önjöngeni kezdett s vele egy szobában levő Gerstner János 39 éves elmebeteg társát megtámadta s iszonyu küzdelem után megfojtotta. Az áldozat Gerstner János budai fűszerkereskedő és a tettes Beer Géza 28 éves topolyai vegyeskereskedő új betege volt a megfigyelő osztálynak. Beert alig egy hét előtt hatóságai felügyelet mellett, mint közveszélyes elmebeteg szállították Topolyáról a fővárosba, Gerstnert pedig csak mult szerdán vették fel a megfigyelő osztályra. Magának az örült tettesnek elbeszélése szerint, azonban az eset így történt. Este ugyanis, midőn lefeküdtek, eszébe jutott otthon hagyott learatott buzája s elhatározta, hogy azt ki fogja nyomtatni. Nosza legurította alvó társát s széthintve a cella padozatán, köröskörül szaladgálva taposni kezdte, mint a hogy vidéken lovakkal nyomtatják a gabonaműveket. Mint mondja, felszólította Gerstnert is, hogy álljon mellé nyomtató lónak, mit az megtagadott. Ekkor dühbe jött, megragadta izmos karjaival gyenge beteges társát s teljes erővel a falhoz szujtotta, aztán maga alá teperve, folytatta tovább a nyomtatást, mialatt haldokló testén többször átázók s arcát és mellét egészen összetiporta. Hogy az ápolók ebből mit sem hallottak, onnan van, mert

ezek a butorozott kórszobákban fektésznek, míg a cellákban a dühös betegek mellett senki sincs, a minthogy életveszély nélkül nem is lehet. E mellett sem a szobában, sem a cellákban nincs gázvilág, csupán a folyókon s így a setében a borzasztó tett zavartalanul folytatható le. A tettes, Beer Géza, hogy mennyire bolond, élénken mutatja az a körülmény, hogy akadémiájelölt és kitiűnő költő szeretne lenni örült álmadozásában. Midőn ugyanis két topolyai ember a vasuton felkísérte őt Topolyáról Budapestre, Beer az egyik állomáson kiszállva leült egy magánosan utazó egyéves huszárönkénteshez s ezt „akadémikus urnak“ szólította, mint kitiűnő költőt mutatta be magát neki, kérve pártfogását akadémiai taggá leendő megválasztásához, a mely — mint bizalmasan megsugta — már csak rövid napok kérdése. A huszár önkéntes, látva, hogy elmeháborodott vala dolga, igyekezett őt magától hallgatással távol tartani, hanem Beer nem engedett; elővett egy darab papírost, arra ceruzával mindenféle ákombákomot írka, bemutatva ezt az önkéntesnek, mint olyan remek költeményt, a mely egy-maga megéri az akadémia tagságát. A következő állomáson Beer egy oly kupéba ment be, a hol három hölgy volt s ezeket mindenféle udvariassággal — de mindig az illem határai közt — elhalmozta. Az utasok csak Budapest körül menekültek meg a veszedelmes vendégtől, akkor, a mikorra kisérői fölébredtek abból a mély álomból, a melybe őket a kupékban uralkodó hőség ringatta. Az alatt az idő alatt azonban, míg ők nyugodtan aludtak, Beer Géza, ha a rohama éppen reá jön, minden akadály nélkül elkövethezt volna a Rókus-kórházhoz hasonló borzalmas dolgot.

Halálozás. Vették a következő gyászjelentést: Alulírottak mélyen szomorodott szívvel tudatjuk, hogy a felejtethetlen férj, illetve szeretett atyánk, nagyanyánk és apósnk Juray Antal élete 81. évében végegyengülés folytán folyó hó 28-án reggeli 3 órakor elhunyt. A megboldogult hült tetemei f. hó 29-én d. u. 3 órakor fognak a Rókus sírkertben levő sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 30-án d. e. 9 órakor fog a plébánia templomban az Urnak bemutatni. Áldott legyen emléke! Baján, 1887. évi július hó 28-án. Özv. Juray Antalné, dr. Juray Károly, Juray Izabella férj. Margalits Edéné, Juray Mária férj. Reiser Antalné, Juray Matild férj. Szondy Mátýásné, Juray Jozefin férj. Bohner Jakóné mint gyermekei. Margalits Ede, Reiser Antal, Szondy Mátýás, Bohner Jákó mint vejei. Margalits Izabella, Ede és István, Reiser Antal, Mariska, Péter, Gizella, Viktor és Ödön, Szondy István és Mariska mint unokái.

A vonat elé vetette magát. Szegeden esütörtökön este, midőn az omnibusz-vonat közeledett a pályaudvarhoz, a vonatvezető egy embert vett észre, aki a robogó vonat elé a sínekre fekiűt. Azonnal elengőzt adott s a teljes mozgásban levő vonat harmine lépésre az öngyilkosjelöltől megállt. A vonaton volt egy rendőr, aki azonnal leszállt s a síneken fekvő embert letartóztatta. Tóth Károlynak hívják, Ó-Becsére való s a rendőr kérdésére, miért akarta elgázoltatni magát, mosolygva, könnyedén ennyit válaszolt: „Csak!“ Ennél többet nem lehetett belőle kivenni; azt hiszik, hogy örült s be is vitték a szegedi kórház megfigyelő osztályába.

Színészet Ó-Becsén. Bárdy Károly és társa igazgatása alatt néhány nap óta színtársulat működik Ó-Becsén. A társulat, mely eléggé jól van szervezve, sajnos, nem nagy pártoláskan örvend. Július 24-én első előadásul színre került Ohnet György színműve a „Vasgyáros.“ A címszerepet Kövy Ede személyesítette és feladatának jól megfelelt. A sikerben osztozott még Rónay Karola, C' ire személyesítője. Sziklay Kornél (Óktáv), Hegyi (Bligny herceg), (Susanne) Kiss Ilonka (feliűnő szépség), Bárdy szintén említést érdemelnek. 25-én színre került „Az árendás zsidó.“ A címszerepben Hegyi pompásan alakított. Rónay Karola, Eöry Margit és Katonáné jól megállták helyüket. Július 26-án volt a „Cigány.“ Szigligeti népszínművének előadása felígelt ház előtt. Az előadásban kitűntette magát Hegyi Gyula, Kövy, Sziklay, Rónay Karola, Katona, Eöry Margit. Hogy az ottani előkelőséget mi tartja vissza a színikör látogatásától, az talány.

Előleptések. A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter a zombori postahivatalnál a következő tisztviselőket léptette elő: Joanovits Józsefet m. kir. posta- és tavidra főtiszté (1300 frt fizetéssel és 200 frt lakbérrel). Tisztekké: Szalkay Bélát (800 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel), Theisz Konrádot (700 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel), Klein Gyulát (700 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel), Hauer Róbertet (700 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel). Segédtisztekké: Fröllich Kornél (600 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel) és Dioszeghy Istvánt (600 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel).

Titelről irják: Alig egy éve, hogy Titelnak a közművelődés iránt lelkesülő közönségében felmerült azon eszme, miszerint nem csak a csemeték gondozásáról, hanem a bimbócskák ápolásáról is kell gondoskodnia. Az egyszer kimondott íge nem hangzott el a pusztába, hanem testté lön, és a megvének ezen végso határán elmondhatjuk, hogy nem élünk bedeszakzótt világban, hanem van — saját erőnkéből — óvodánk is. Mi sem jellemezhetné Titel közönségének a kultura iránti törekvését jobban, mint azon tény, hogy közös erővel és nagy anyagi áldozattal — vallás- és nemzetiségű különbség nélkül — egy testté tömörítve, egy akaratall alapját veté a helybeli óvodának. Talán fölösleges említeni, hogy, mint minden új intézménynek, úgy ennek is az első évben nagy nehézségekkel kellett megküzdenie. — A küzdelem oroszlársze ügyünk és a hivatása iránt lelkesülő óvónőnek, Knyaskó Ilona kisasszonynak jutott. Küzdött, de győzött. E hó 27-én aratta nehéz küzdelemének fényes babérjait. Már az év kezdetétől fogva kedves meglepetésben részesültünk, midőn picikéink az óvodából haza kerülve, egy-egy verseskét eldalolgtak, vagy egy-egy kedves gyermek-nótát eldudoltak. De mi volt az ahhoz képest, a mit fenti napon — a vizsgálat napján — tapasztaltunk. Az egész helyiség — két nagy terem — megtelt vizsgálókkal és érdeklődőkkel. 9 órakor megkezdődött a vizsga és tartott 11 óráig. Ezen idő alatt mutatta be Knyaskó Ilona kisasszony bámulatos türelmének, a gyermekek iránti odaadó szeretetének és kitartó szorgalmának gyümölcseit. Minden gyermekünket egyaránt kell szeretnünk; de mikor azok a bimbócskák olyan nagyon de nagyon kedvesek. Hát még mikor egyik-másik kilép a „placra.“ magát kecsesen meghajtvá, egy szép verset elrebeg, — ugyan van-e szülő, kinek

szíve ilyenkor örömtől nem repes és szeme könnyektől nem ragyog? — A vizsga lefolyása olyan volt, hogy kiki nem csak saját, hanem sorba valamennyit, ha nem is megenni, de legalább is megcsokolni szeretne volna; oly kedvesen feleltek, énekeltek és foglalkoztak a kis picikék. — Még csak a kézi munkáról emlékezünk meg, a mely egymás fölé rakva egy nagy asztalt elfödött. Mennyi türelem és hány szó kellett ahhoz, még azt a pici ujjak oly izlésesen, oly szabályszerűen összefűzték és összevarták! Fogadjá az igen tisztelt kisasszony e helyen is hálás köszönetünket. Több szülő.

Alapszabály megerősítés. Az adai I. betegsegélyző és temetkezési társulat alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a bemutatási záradékkal ellátta.

Csöd. Mihajlovits József újvidéki kereskedő ellen. Csödbiztos: Stokka József kir. trvszéki bíró; tömeggondnok: Czilinger Jenő ügyvéd, helyettesse Korsos Péter ügyvéd.

Vásárok a megyében augusztus hónap: Bajmokon 24-én. — Ó-Futtakon 18-án. — Petrovácon 26-án. — Petrovorszellón 30-ikát megelőző hétfőn. — Szabadkán 8-ikát megelőző vasárnapról szerdái. — Topolyán 22-én. — Újvidéken 10-én. — Zentán 17-ikét megelőző vasárnap és hétfőn. — Zomborban Nagy Boldogasszony napján ó-naptár szerint.

Iskolai értesítők.

Zombor sz. kir. város alsófoku ipar- és kereskedelmi iskolájának Ertesítője 1886/7. évre. Közli: Zsulyevits Ernő, igazgató.

Előttünk fekszik az ipar- és kereskedelmi iskola ez idei értesítője, mely nyitott könyve azon eredménynek, melyet az intézet buzgó tanítóikara elért. Zombor városának számos iparos a kereskedője annak idején az intézet felállítására ellen foglalt állást, s egyéni érdekből kész volt egy egész iparos nemzedék jövőjét tönkretenni. Csak a legnagyobb nyomás és kapacitás által sikerült a józanabb, műveltebb elemnek az elleneseket nézeteik helytelensége fölül meggyőzni; állam és városi hatóság felkarolták az ügyet, s úgy létesült az ipariskola, melynek áldása kihat nemzedékekre. A magyar iparos szellemileg hátra van; a nyugattal nem versenyezhet, s ennek kifolyása, hogy nagyobb vállalatokba nem bocsájtkozik, áruit csak helyi vagy közel vidéki piacokra viszi, s ha itt túl nem adhat rajtuk, meg van akadva, mert nála a kereskedelmi és vállalkozási szellem hiányzik, s ezért halljuk iparosainkat a régi céhek után kívánczolni. A mostani iparosok s kereskedők legnagyobb része még nem áll azon fokon, melyen Nyugateurópa kereskedő világa; s ha kérjük, miben rejlik ennek oka? bizvást rámondhatjuk, az iskolai képzettség hiányában. Ezen bajon segíteni van hivatva az ipariskola; feladata az iparos és kereskedelmi ifjúság értelmét kiművelni, s a jövőnek oly polgárságot adni, mely műveltségénél fogva is megállja helyét s képes összeköttetéseket fenntartani, s nagyobb vállalatait reális alapon megindítani.

Üdvözöljük tehát az értesítő első cikkét, mely az ipariskola fenhatóságát fejtegeti. Mi ismétéljük a kezdő sorokat: „A magyar nemzeti lét, a magyar nemzeti művelődés kérdése“, s ama találó mondatot: „Kétszeresen kell magunkat művelnünk ott, ahol leghátrább állunk: az ipar és kereskedelem terén.“

Most pedig vessük össze a statisztikai adatokat. Az előkészítő osztályokat 109 tanuló látogatta, kik kizárólag az írás-, számolás- és olvasásban oktattak; tehát a legelemibb tárgyakban. Különösen érdekes, hogy mely iparág szolgáltatja a legtöbb írni nem tudókat; a legelmaradottabbak a cipészek (33 közül 18 került az előkészítő osztályba), kőművesek (21 közül 10) kötelesek, szűrszabók, késesek, sütők. A legjobb arányt a nyomdászok, könyvkötők, fodrász-borbélyok, szabók és ívegesek tüntetik fel. S evel ki van mutatva melyik iparosztálynak van leginkább szűksége az ipariskolára. Ami a tameredményt illeti, legrosszabb jegyet nyertek a cipészek (12 közül 9 másodrendű), kőművesek, asztalosok, késesek, pékek, s végre a szabók. A tulajdonképeni iparosztályban 157 hallgató iratkozott, a tameredmény itt sokkal kedvezőbb, s csak 1/5 nyert másodrendű osztályzatot.

Az iparososztályt műveltség tekintetében határozottan túlszárnyalják a kereskedők. Az első kereskedelmi osztályt 31 tanuló látogatta, a másodikat 19, a harmadikat 13. A fűszerkereskedők a legszorgalmasabbak voltak.

A tanintézetet összesen 397 hallgató látogatta. Származási helyre nézve felők zombori, a környékből leginkább van képviselve: Nemes-Militics, Csonoplyá, Kerya, Sztanisics, Paesér.

A nevelőket 12 tanító oktatta.

Ezen adatokból tehát világos az ipar- és kereskedelmi iskola fontossága. Zombor város iparosai és kereskedői büszkék lehetnek az eredményre s hálát mondhatnak a tanító karnak és Zsulyevits Ernő igazgatónak. Az iskolai értesítő útján a tények beszélnek s az ott közölt adatok oly talók és leplezetlenül bizonyítanak amellet, hogy iparosaink nagyon is elmaradtak, hogy ezek után — szeretnők hinni — nem fog iparos és kereskedő akadni, aki támogatását ezen intézettől megvonná. „Csak akkor, ha a két tényező; iskola és fiúk felfogja hivatását s a szerint tesz; ha együtt, összhangzóan tanítunk és nevelünk, csak akkor teszünk eleget kötelességünknek, a mellyel a reánk bízott szegény gyermeknek s a hazának tartozunk!“

S ha az anyagi áldozatot tekintjük, eme kulturális intézet fenntartása nem került többé 3000 forintnál. Nem hiszünk, hogy akadna még ember, aki ezen intézet ellen kikelne, s ha volna, úgy annak véleménye számításba nem jöhet. (Folytatjuk.) —m.

Jótekonycélu műkedvelői előadás.

(Tartott 1887. július hó 31-én.)

Az a forrás, mely csaknem kiszárit a mezők virágait, gyönyörű csodaként kifejleszté a szív virágait: a jótekonyság eszméjét, városunk ifjú leányai, Jauch tanító ur nevendékei kebelében.

Jótekonycélu műkedvelői előadás rendezni nyáron, egy forrásigot líhegő városban, mily áldozat, mily érdem!

Míg mindenki menekülni igyekezett messze-messze, ki falura, ki fürdőbe, ki más üdülő helyre; s míg minden kis tanuló örült, hogy im végre elérkezett a szünidő áldása: az édes nyugalom, a gondtalan pihenés;

azalatt nálunk egy a nevelés terén hervadhatlan érdemeket szerzett ifjúsági vezető: Jauch Ferenc tanító ur rendezése mellett egy tekintélyes csoport serdülő leányka, nemes szórakozástól, s még nemesebb hivatástól áthatva, buzgólkodni kezdett egy jótékony célu előadás létesítése, s annak mennel sikerültebb tétele körül.

S hogy e nemes céljuk sikerült, az fényesen ilusztrálta ama nagyszámú közönség, mely a júliusi forrás dacára csak úgy hömpölygött az előadás színtere: a városi színház felé, de tanúsíthatta ama falrengető taps, virágzáró, éljenzés is, mely egy-egy piéce előadása után, vagy a függöny leboaszásával felhangzott.

Szép rész jutott ezen általános sikerből, úgy az új, mint még a régi „műkedvelő gárda“ tagjainak is; igen, azon régi műkedvelő gárdából visszamaradt tagoknak is, kik közül már egy-egy a büszke „nagyleányi“ sőt az irigylésre méltó „menyaszoonyi“ címre is tett szert!

Ot óra felé vette kezdetét az előadás „A bankár leánya“ című kedves s októdi intenciójú színmű előadásával. A fenhéjzó Euphrusine, (Schneiderbauer) Elsa a tudós s folyton szörnyűködő nevelőnő, (Volf Ida a pusztizni való pajzanságu Teklaeska (Reichl Erika) otthonias szereplését összevágóan egészítették ki a többi intézett nevendékei is, mint egy bepillantást engedve a női iskola „benső“ titkaiba is, megmutatva a tetszésüknek tombolva kifejezést adó férfi tanulóitársaiknak, hogy ok is tudnak „maguk közt“ kedves ártatlansággal pajzánkodni, de egyszersmind szorgalmasan tanulmányozni is! Az érzelmmel telt kis szavaló (Dobák Berta) még külön is érdemel díszesítet.

E kis színmű előadását nyomban követte a műsor legélvezetesebb darabja: Gabányi „Levél“ című monológjának előadása. A kedves előadó (Pataj Bella) már megszokhatta az elismerő nyilatkozatokat, s hogy ez alkalommal is igazi „műélvezet“ szerzett hallgatóinak, jobban bizonyíthatja ezt a röpke szavaknál, a 3-szor egymásután felzuduló taps s ama figyelem, s elismerő mosoly, mellyel szereplése között az egész közönség rokonszenvesen kinttette, s kísérte.

Kéler Béla 8 képre alkalmazott „Ouverture“-jének előadóját: Nagy Ilon, Szilávy Aranka, Thim Antalka és Pataj Bella oly precizitással adták elő a nehéz s igazi teltséget feltételező zongora darabot, hogy a közönség igazán nem volt tisztában vajjon mesterüket-e, vagy az ő ernyedetlen szorgalmukat csodálja. Reméljük, hogy még majd többször találkozunk velük, mint szereplőkkel a műkedvelő előadásokon, hol bizonyára mindenkor hasonló élvezetet szereznek majd hallgatóiknak.

A legtöbb fáradságot okozó, de aztán igazi élvezetet szerzett a „Hamupipóke“ című mesés dalmű előadása zárta be a műsort. Itt nyílt teljesen alkalma Jauch urnak tanítványai sokoldalúságát kimutathatni. Volt itt szavalat, ének, tánc, sőt ballet is. A szolid hamupipóke (Szabási Anna) rokonszenves dalait a két dolyfős nővérek (Láng Zsófi, Pelikán Mari) és a grandezzával lépegető hímőkök (Kaufmann Ilon, Staudacher Mari) duettjét többször is megújították, a cimszereplőnő, a ragyogó kis tündér (Singer Berta) a sikerült maszkkal bíró királyfi (Falcione Blanka) fényes öltözetét megbámulták s játszásukat a többiekkel együtt újra s újra megtapsolták. A négy herceg balletáncosnő megjelenése pedig egész forrongásba hozta a nézőtér, ügyesen betanult forgásuk, lepke könnyedségű lebbelésük tetszés közt hirdette egy a maguk, mint Landau táncitanítójuk e téren való teltségét.

A „cipő-próbát“ sikerrel kiállott rokonszenves hamupipóke méltó jutalmának elnyerése után általános taps és éljenzés között gördült le a függöny, s sietett minden egyes ki a szabadba, részint a nyári est üdőségét élvezni, részint pedig a színpalak mögött előbukkanó kedvenceit üdvözölni, mindenfelé mosollyal, kézszorítással, öleléssel találkozva, mit mint egy jutalmul osztogattak nekik ama sikerért, melyet a „közvélemény“ meghódítása által vívtak ki maguknak. S e jutalmat csak fokozta az előadást követő tánevigalom rendezése, hol megszabadulva a reájuk nehezede aggodalom alól, önzettel fogadták ismerősük üdvözlését, vig lejtéssel élveztek a tánevigalom örömeit, a munka utáni öntudat édes gyümölesét.

De nem volna referádám teljes, ha még az ünnepegy legszébb pontjáról, Jauch Ferenc tanító ur ünnepeletéről pár szóban meg ne emlékeznék. Mert hisz ugyanez alkalommal vettek búst a tanítás terén 36 év óta elismert sikerrel működő Jauch urtól jelen volt női tanítványai is.

Ugy az ezen iskola-évi, mint a már előzőleg volt tanítványai szép esendben gyűjtést rendeztek egy babékoszóra, s ezen alkalommal, nyílt jelenet közt, a közönség rokonszenves tapsvihara s éljenzésétől kísérve nyújták át ezt érdemekben megosztult s mélyen meghatott kedve tanítójuknak. A gyönyörű babékoszoru széles szalagján aranybetűkkel messziről ragyogott e pár egyszerű, de szívből folyó szó: „Jauch Ferenc tanító urnak, örökké hálás tanítványai.“

A kik ismerik — s ki ne ismerné? — városunkban Jauch urnak a női nevelés terén szerzett megjutalmazhatlan érdemeit, azok egy szívvel-lélekkel csatlakoznak ezúttal is tanítványainak „örök hála“ nyilatkozatához, azzal, hogy az ősszel megnyitandó zárdai felsőbb női iskolában ama szilárd alap, mit tanítványai lelkebe oltott, sikerrel legyen tovább fejleszhető, hogy így aztán hűzként hirdethessük mindenfelé, miszerint városunknak aránylag nemcsak legszébb, hanem legműveltebb leányai is vannak!

Ugy legyen! . . . H. M.

Ó-kanizsai állapotok.

(Térmet. Áldomás. Tisza áldozata. Tűz. Könnyelműség.)

Ó-Kanizsa, 1887. július hó 26.

Közszégtünk lakossága mig egyrésztől örül, addig másrésztől kijut neki a bánatból is. Öröme telik a buza, árpa és zab termésében, mely úgy mennyiségileg, mint minőségileg a lehető legjobb, addig a több heti esőtlen száraz idő a kukorica és bab termését tönkre teszi. Legsilányabb különösen a jól trágyázott földben. Volt ugyan párszor némi kis eső, de ez sem általánosan, hanem nagyon is szórvaosan.

Vig hangulatban volt július hó 24-én Losonez Ferenc közszégti gazdasági esküdt háza; a vendégek oly jól érezték a bőkezű házigazdánál magukat, hogy az, az napi esti lakoma másnap kivilágos-kivirradtig, sőt

azon túl is kiterjedt. A lakomán az intelligencián kívül a gazda-közönség közül is számosan vetek részt, megünnepelendők a házigazda kegyeletes tettetét, ki az új temető részére 400 forintot meghaladó díszes szürke márványkeresztet állíttatott, mely a nevezett nap délelőttjén szenteltetett föl nagys. Mészáros Ignác prépost-plébános ur által több százat meghaladó közönség jelenlétében.

A lakomán tőszokban nem volt hiány. Az elsőt mondotta a prépost ur a házigazda és családjára, ki vallásosságának eme tette által oly fényes tanujelét adta.

Mig itt javában folyt a vigalom, addig a Zsambokiak egyik családjánál könnyes szemekkel álltak körül a 13 éves fiuk ravatálát, ki vakmerő vígáztatlansága árát életével fizette meg. Ez évben már a harmadik eset, mellyel a Tisza áldozatai szaporodnak, nem is említve azokat, kik egyes bátrak által még idejekorán megmentettek. Hét év óta, mit e sorok írója tud, több mint 25-en lették halálukat a Tiszában. Ez évben két fiú és egy férfi, ki lovakat usztatott, sodortatott el az örvénytől.

Július 26-án pedig este felé vész jelentő harang kongás rémitette meg a lakosságot, mindenki sietett az utcára, megtudandó a kongás okát. A városi őrterony északnyugati sarkára kitűzött vörös zászló jelzé a vész hely irányát, a mely irányban vastag fekete füst gomolygott az ég felé. Tűz, tűz, hangzott mindenfelől, futott, kit csak birtak lábai a jelzett irányban. Mire a feeskendők kiértek, már magasan esapkodott föl 280 kereszt buzát, 50 kereszt árszalmát és egy nagy boglya szénát megemésztő tűz lángja. A tűz a „nyomáson“ volt, hol fél Kanizsa termése van asztagokba rakva. Csodálva határos, hogy a közvetlen egymás mellé zsufolt asztagok egytől egyig martaléjkává nem váltak a vész elemnek. Egyedüli szerenese, hogy a szél is, mely lengedezett, hirtelen fordulattal északra hajtotta a lángot, mely ha megtartja nyugati irányát, ma már 5-6 ezer család siratná ez idei természetét. Így csak hét, de a legszegényebb család fő állja hamuvá vált munkája gyümölesét, melyet vétkes gondatlanság hozott rájuk. Zsamboki Antal kovács megnevezendő részeseit a nyomtatásnál, pipáját magával vivén, a szerűn ragyogott, az égő gyufát könnyelműen háta mögé veté, mitől 80 kereszt buza asztagja lángra gyult. Részei és a közvetlen közelben nyomtatók segítségére siettek, de a láng átesapott a mellette álló boglyák és kazlakra, az egy szerűn levő 280 kereszt buzát megmenteni nem lehetett, a mentést csak a tűz lokalizálására lehetett kiterjeszteni, ami több ezernyi család szerencséjére sikerült is. Az illető midőn látta, hogy menteni mit sem bír, futva hagyta el vígáztatlansága helyét, mert ha ott marad, nem valószínűtlen, hogy azok a szerencsétlenek, kiket egy évi fáradságuk eredményétől megfosztva tönkre tett, vagy elverik, vagy tán tűzbe vetik elkeseredésükben.

Még nem volt elég sújtó példa népünknek ez az eset és nem is lesz addig elég, mig egyszer föl nem pörkölnek nemesak termésüket, hanem az egész községet. Ma, midőn a hivatalos fölvetel alkalmával kimentem a helyszínére megtudandó mily nagy a kár, borzadva láttam, hogy a kazal tetején, az ágyalban dolgozók egytől egyig pipával szájköbük végzik munkájukat.

Vétkesen könnyelmű népünk legnagyobb részére s ha megtörtént a szerencsétlenség, akkor a jó Istenre fogja, hogy az akarta így, az nem engedte fáradságát megjutalmazni.

Könnyelműek maguk a gazdák is, kik megengedik munkásaiknak ilyenkor a pipázást. Engedjenek inkább minden évés után egynegyed vagy fél órát a munkásnak, hogy kipipázhassa magát, mintsem kitegyék magukat a romlás veszélyének. Vagy hozzon a község képviselőtöltele oly határozatot, hogy akik takaralásuk vagy nyomtatás alkalmával dolányoznak, érzékeny pénzbírsággal büntetessenek.

Hogy hordás alkalmával is megtörténik a szerencsétlenség, eléggé illusztrálja a július 25-én megtörtént eset, ugyanis egyik gazdának kocsija a rajta levő buzával együtt teljesen elégett, csak a sinek maradtak meg. A gazda alig bír leugrani a lángba borult kocsiról; kevésebb mult, hogy a két jó ló is áldozatul nem esett a gondatlan pipázásnak.

„Ne magad, hanem más kárán tanulj“ tartja a közmondás. M.

ARTHUR CIMBORÁM SZERELME.

(Saját elbeszélése nyomán.)

Bizony én is szerelmes voltam. El sem hinné, aki ismer, szerencsémre ilyenek nincsenek sokan.

Az igaz, magam is bámulok rajta, még én is szerelmes tudtam lenni! A vigasztaló benne csak az, hogy régen volt. Bezzeg nem tettem most, nem én, ha mindjárt mézeskalácsal csalogtatnák is rája.

Hogy is ne? Fölvilágosodott, civilizált szellemem, majd olyan ócska, mult századbeli érzelmenek lesz rajja, hisz nem vagyok se német vénkisasszony, se borbélylegény.

En kérem okos ember vagyok, tanultam természetrajzt is; tudom, hogy a szívem nem lehet alakokat, meg nevezek vénei, mint holmi odvas fakéregre. Az állatban világoosan meg van írva, hogy a szív egy masina, föl van ugyan osztva kamrákra, de nem hogy a szép lányok fotográfiait agasszák bele, hanem, hogy odagyíljön a vér és onnét spriccolódjék ki az erekbe. Igen. Aztán van abban valami nagyurias sikk és elegancia, ami imponál a tömegnek, ha az ember megtáradt ily avult fogalmakat, és én határozott tehetséget értek magamban a nagyurságra. (Apám a megmondhatója, aki ismeri a nem dolgozás és pénzköltés iránti erős hajlamaimat.) Nem is tudom miért kompromittálnám magam ily plebejusai és izléstelen dologgal, mint a szerelmem?

Es őszintén bevallva, (szoktam néha szinte lenni, pláne ha azt akarom, hogy ne hídjek szavaimat.) Tehát őszintén mondva, akár hiszik, akár nem, nekem jól áll a blazirtság. Igaz, kezd már egy kicsit mindennapivá lenni, de az is csak azt mutatja, hogy életrevaló valami.

Nini! most veszem észre mekkora feneket keritek a dolognak, akár csak egy német tudós vagy magyar vénasszony, hisz én nem a nem szeretésemről, hanem szerelmemről akarok beszélni.

Főlölsleg mondanom, hogy gimnázista diák koromban történt és épp azért egy csöppet se röstellem, mert valamin a kis gyermekeknek joguk van hinni a bubusokban, boszorkányokban, tündérekben, menyorszá-

gokban és több efféle antik dolgokban, épp úgy a diákság joga hinni a szerelemben és cselekedni e hite szerint. (Tapasztalásból mondhatom, hogy éneke e joggal bőven.)

Már nem tudom bizonyosan, milyen könyvre kértém pénzt, csak azt tudom, hogy könyv helyett jegyet vettem a színházba. Utol is ért a nemezis nyomban. Alig vagyok néhány pillanatig a színházban, bolond föl nem rögtön beleszeretek, még pedig halálosan, egy, akkori fogalmam szerint, anyagi leányzóba?

Tehettek aztán miattam a színházban, amit akartak, oda se hederítettem. Nem is emlékszem a daraból egyébre, mint egy furesa fekete ruhába öltözött urra, aki mérgecs hangon magyarázott valamit a publikumnak, a létről, meg nem letről. Akkorákat kiállított olykor-olykor, hogy az én legújabb imádomtam a szemeim törlőgötte ijedtében. (Vagy tán tudta, hogy az neki jól áll.) Oh mért nem válhatok szívacsésá, had színam magamba azokat a rubint és gyémánt cseppeket? Söhajtam magamban. (Hja akkor még nagyon költői kedélyem volt.)

Az éjjel nem tudtam aludni, hanem megírtam egy tucat „Hozzá!“ című ódát. Valamennyit beküldtem a lapoknak. (Mennyi rajzpiros meg téka ára ment el postabélyegre!) Bámulatomra egy sem jelent meg. Anál nagyobb sikert arattam a gimnázium önképzőköriében, ahova szintén benyújtottam őket, de ez nem tartozik ide.

Ezután majdnem mindennapos voltam a színházban, ami nekem sok gyönyörűséget és költséget okozott. Leleményességemet pedig nem kis mértékben fokozá, kényszerítve lévén számtalan titulus keresni a pénzkérésre. Szegény anyám nem tudta elképzelni, hová fér fejembe az a tenger okosság, amit annyi reneteg könyvből kell kitanulnom, amennyinek megvételére én pénzt kértem.

Az én színpadom azonban nem ott volt, ahol a közönségé, hanem abban a páholyban, melyben ő ült. Csupa tragédiák játszódtak le és milyen furesa szereposztással! Ő játszott az édes, de nem érzett hozzá semmit, és én nem játszottam, de átéreztem mindent. Másoknak szánt pillantásai nekem tördőfészek voltak; mosolyára (persze nem rám mosolygott) átéreztem valamennyi tragédia hős monológját, melyeket a meghalás előtt szoktak tartani: söhajaira, (azok sem voltak hozzá adrezálva.) tisztán állt előttem, hogy Tantalus ur kis Miska hozzám képest.

Szerencsére a színház-idénynek nemsokára vége lett és én igazán nem bántam, mert hát nagy fölfödözést tettem. Nelli, így birták az aranyosat, varró iskolába járt.

Mindig kilestem, mikor jó vagy meggy és távolról utánna sompolyogtam. Eleinte csak megelégedtem ennyi boldogsággal is, de utóbb követelőbb lettem.

Járok, kelek utánna örökösen, mintha én volnék Ahasverus, a bolygó héber és mégis csak ott vagyok, ahol a mádi izraelita. (Nem akarok felekezeti gyűlölség szítójául föltűnni, azért megválogatom a szavaimat.) Ezt nem viselhetem el, töprengtem tovább magamban, változtatni kell a dolgon, még pedig mindjárt holnap.

Es csakugyan másnap, szembe kerültem, sőt mi több, köszöntem is neki, Igen! és ő elfogadta, nem csak elfogadta, mosolygott is hozzá. Mosolygott én reám! Sóbálvánnyá változott bennem a lélek bámulatomban és örömben. Mosolygott tehát, nem haragudott! Mért nem haragudott?! mert . . . mert — szeret! (Lám! pedig még akkor nem tanultam volt logikát.)

Az nap három tantárgyból kellett volna felelnem, tudni való, hogy egyből sem tudtam. A professzor urak megdorgáltak szigorúan. Szegények! gondoltam magamban, persze tiratók nem mosolygott.

A sors, mintha egészen hozzám szegődött volna. Sőtét este volt már, hát csak látom, hogy Nelliék ajtójuk megnyílik. (Örökösen a házuk körül settenkedtem.) Háromszor törültem meg a szememet és csakugyan nem káprázat! valósággal ő, az édesanyjával. Önkéntelen követtem őket. A tánciskolába mentek. Hamarosan átkutattam szebeimet, volt még bennük beléptire való. Nem érttem böles Schopenhauert, aki olyan feketének nézte az egész világot, nagy bolondul, mikor én még az estét is rózsaszíntűnek láttam.

A teremben megvonultam egy sarokban, ahonnét kényelmesen gyönyörködtem öbenne.

Férfi aránylag kevés volt, ezt vettem is mindjárt észre, de hogy ez boldogságom kútforrására legyen, távolról sem jutott volna eszembe és mégis így lón.

A négyes következett, mint mondom, hija volt a táncosoknak és Nelli, aki gondolom eleganciából, későn jött: táncos nélkül maradt, azzal maradt volna, hanem a szemfüles táncmester kifirkésztet anélkül. Egy pillanat alatt karjába akasztott és vonszolt engéket, hogy tudtam volna hova.

Egyszerre csak ott állottam ő előtte. Nem tudom mondtam-e valamit vagy sem, csak arra emlékszem, hogy forgott velem, ha nem is a világ, de legalább is a táncterem.

Midőn zavaromból egy kicsit fölocsudtam már a táncteremben sétáltunk átellenest keresve.

Hallották önkét azt a mesét, a hetedik menyország-ról? No én sem, de akkor átéreztem.

A sok érzelmetől kiszorult belőlem a szó. Bármily kinosan vergődve kerestem is, nem láttam. Nini, mintha fuvolánának? Nem a! ő szóalt meg: „Jaj milyen por van!“ Abban a minutumban, mintha lidérenyomástól szabadult volna, nyelvem megoldódott. „Nem por az könnyörgőmalással.“

„Hát mi?“ kérdi kíváncsi ámulással.

„Az én porrá szagotott lelkem foszlányai!“ Soha oly szépen nem hallottam kacagni, mint ő erre.

„Oh de nem sokáig marad pornak!“ folytatám búsan. „Hogy hogy?“

„Elveztettem a szívem . . .“ Hahaha.

„Kérem netessék kinevetni, mert az fáj nekem.“ „No jól, nem nevetek,“ mondá még jobban kacagva, „folytassa.“

„Elveztettem a szívem és senki sem akarja megtalálni.“ (Itt jelentősen néztem rá, de úgy tett, mintha nem értené.) A táncolók összetapossák, de legjobban valaki . . . hahaha. No már nem nevetek. Hát aztán?“

A vér, szívem vére, mely azelőtt piros volt, most a boldogtalanságtól fekete, kiömlik, végig a padlón, . . . elborítja azt sötétben, feketén. . . . Ujra és erősebben kaptogott, fájdalmasan, szemrehányó tekintetét vettem rá . . . hah mi ez? Köny! Oh érték drága lény te!

Büszkeséged nevetéssel leplezi megindultságodat és velem érző szíved! (a világról eszembe nem jutott volna, hogy azt a nevetés sajtolta.) Útni kell a vasat míg meleg, gondoltam magamban. És a porrá tépett lélek lecsapódik a kiömlött vérre. Kinos sóhajjal egyesülnek, búskomoran merengve gazdlájuk keserű sorsán. Dejszen nevetethsz már, tudom mi rejlik alatta.

Szegény tancmester annyit bajlódott velünk, egyikünk nem vigyázott a négyesre. Én tudtam, hogy miért? Bácsvármegyében sem volt nálam boldogabb halandó. Csak látták volna, mily szívélyesen, mosolyogva bólintott felém, mikor én tisztos távolból ugyan, de forró szívből jó éjt kívántam.

Egy álló hétig nem bírtam magammal a boldogságtól. Se éjjelem, se nappalom nem volt. Az iskolában meg egyre szaporodtak a rossz osztályozások. A mathézis professzorom pláne be is zárított d. u. 6-ig, még pedig oly napon, melyen szünet lett volna.

Érte még a halált is szívesen eltűném, egy napra, vigasztaltam magam eleinte, de már ebéd ideje táján rebellis gondolatok környékeztek. Eszembe jutott, hogy ő tán épp úgy sóvárog utánam, mint én az ebéd... azaz ő utána... Oh kaján, önző emberiség! Légy átkozott, amért gyáva irigységgel a szerető szívek boldogsága ellen őrsz. De én megküzdök veled. Tiszta szerelmem egy óriás erejét önti belém és megvetlek.

Mint kalitka zárt oroszán szűk ketrecében úgy jártam föl s alá. Egy nagy eszme villant végig agyamon. Merész eszme, jól megkellett hányni.

Ugy négy óra felé, ebéd után, tisztában voltam vele. Szilárd elhatározással szöktem ki az ablakon és egyenest az ő házuknak tartottam. Arcomon vaselzántság honolt.

Oda érve, az öreg ural kivántam beszélni, ki bárátságosan fogadott.

„No mi jó hozta? Csak hamar kivele, mert a társaság várakozik rám.“

„A legfontosabb, életkérdésben akarok nyilatkozni,“ mondtam zordonan.

„Hm,“ esodálkozott a jó öreg, „tán bizony elkártyázta kosztépénzt és előttem akarja föltárni szíve keserveit?“

„Még annál is fontosabb...“

„Fontosabb!? tán verset írt? s azt velem akarja beprezentsálatni az újságba?“

„Irtam, de nem abban járok. Férjhez akarok... vagy izé... házasodni.“

„Tyhűhű! biz ez szomorú, akarom mondani bravó, gratulállok. De hát mennyiben tartozik ez rád?“

Az én bátorságom egyre fogyott és olyanformán éreztem magam, mint aki bolondot eszelekedett, de már benne vagyok, hát csak kimondom, gondolám.

„Hát annyiban kérem, mert szeretjük egymást.“

„Már hogy maga meg én?“ véleményezi az öreg ur.

„Nem, hanem a Nelli.“

„Mit? az én lányom? hisz tegnap óta menyasszony. Hm... szeretik egymást? eközben hamiskásan mosolygott, az már más. Tudja mit, a mellékszobában van leányom völégényével, mondja ott el mégegyszer kívánságát. Leányomat nem akarom erőtetni senkihez, a melyiköket választja, azé lesz.“

Alig léptem be az ajtón, mintha dróton rántottak volna, abban a pillanatban kinn is voltam és vesd el magad, hazáig meg sem álltam. Hát kérem a mathézis professzorom, aki az nap bezárított, az volt a völégény.

Megülöm magam, agyonlövöm magam! Ez a gondolat fort bennem egész úton. Igen ám, de nem volt revolverem. Mindegy itt a kenyérszélő kés, evvel szűröm magam agyon, legalább eszébe jutok a hűtlennek valahányszor kenyeret vág. De hátha fáj!? aztán meg is találom tőle halni! Nem, ezt nem teszem, inkább kenyeret metszek vele és más valami nagyot teszek. Tettem is, év végén mindenkiből elbuktam.

Zsibory József.

Naptár. Augusztus.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
2 Kedd	Portiunkula	Gusztáv	21 Simon J.
3 Szer.	István tal.	Lydia	22 Magd. M.
4 Csüt.	Domonkos	Domonkos	23 Troph.
5 Pént.	Havi B. Assz.	Osvald	24 Krisztin

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR.*) Nyilatkozat.

Alulírottak ezennel kijelentjük, hogy Városy László és Kullmann Lajos urak között fenforgott ügy szabályszerű elintéztést nyert.

Zombor, 1887. évi augusztus hó 1-én.

Kubitska Húgó,

Putnik Reszö,

mint Városy László meghíz-tjai.

*) E rovart alatt közlöttekéri nem vállal felelős-éget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Pályázat.

Gákován a róm. kath. népiskolánál a tanító-női állomásra **augusztus hó 30-ig** pályázat nyitattik. Fizetés: 300 frt készpénz negyedévi részletekben; 50 frt lakbér és 3 öl fűtőszalma. A tannyelv német-magyar. Az ismétlőiskola tanításáért külön díj nem jár. A rendszeren felszerelt folyamodványok — a gákovai r. k. iskolaszékre címelve — főt. Láng Márton ker. esperes és csataaljai plébános urnak Csataaljárja küldendők be.

2—1 **A gákovai r. k. iskolaszék.**

82. szám.

eln. 1887.

Hirdetmény.

A vízjogi törvény (1885. évi XXIII. t. c.) 189. §-a, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú földmívelés-, ipar- és kereskedelmi és a közmunka és közlekedési m. kir. miniszter urak által egyetértőleg 1885. évi december hó 31-én 45689. szám alatt kibocsájtott általános rendelet 87. §-a alapján felhívom Ujvidék szab. kir. város területén fenálló vízümvek tulajdonosait, hogy a jogosítványokra vonatkozó engedélyt **1887. évi november hó 30-ik napjáig** Ujvidék szab. kir. város polgármesteri hivatalánál írásban mutassák be, vagy pedig írásban igazolják azt, hogy vízümveik 1866. évi január hó 1-je óta háborítlanul fenállanak a nélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértették és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsoknak találtattak volna; megjegyeztetik, hogy a bejelentések a vízjogi törvény 191. §-ának második bekezdése értelmében bélyegmentesek.

Ezen bemutatási, illetőleg igazolási kötelezettség minden hatósági engedélyre szoruló vízümunkát tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, ármentesítési, ipari-vállalatokra, malmokra, továbbá nyilvános és magán vízvezetésekre, nyilvános és magán csatornákra, mesterséges víztartókra, védgátakra és zsilipekre egyaránt érvényes.

A kik jogosítványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a fent kitézett határidőben nem jelentkeznek: azok tartoznak egy, az idézett törvény 191. §-a értelmében hirdetményileg kitézendő újabb hat hónapi határidő alatt az engedélyért folyamodni, különben jogosítványuk fenti szakasz értelmében nemlétezőnek fog tekintetni s az ily vízümvekre a vízjogi törvény 163. és következő szakaszai és a hivatkozott általános miniszteri szabályrendelet 3—32. §-ai lesznek alkalmazandók. Ujvidék, 1887. évi július hó 23-án.

Ujvidék szab. kir. város polgármesteri hivatala.

Polgármester távollétében

Mészáros Gáspár,

tanácsnok.

3—3

Hirdetmény.

Hódságh mezővárosában ujonnan szervezett tanítói állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Fizetése évi 500 frt és 52 frt 50 kr lakbér.

Azon esetben, ha az ipariskolában a tanítással megbízatik, a község által külön 100 frttal fog díjaztatni.

A megválasztatandó az I. vegyes osztályt veendő át. Tannyelv: német-magyar.

Csakis képesített tanítók pályázhatnak. Előnyvel bírnak az orgonálásban és a kántori teendőkben jártasok.

A hódsághi róm. kath. iskolaszékre címzett, kellelőleg felszerelt folyamodványok **folyo évi augusztus hó 25-ik napjáig** alólírotthoz (Hódságh, Bácsmegeye) küldendők.

Hódságh, 1887. évi július hó 27-én.

3—2

Osztermayer József,

esperes-plébános, kerületi iskola-felügyelő.

KORONA-FORRÁS.

(Hygiea-Sprudel.)

Legjelesebb és legtisztább égvényes savanyuvíz; orvosi tekintélyek ítélete szerint a lélekezési, emésztési és vizeleti szervezetek bajaiban első rangú gyógyvíz.

3—3

Főraktár Zomborban:

WEIDINGER S. és ZS. kereskedésükben.

985. szám.

Keresztúr községe.

1887. kig.

Hirdetmény.

Keresztúr községében egy irnok, aki a végrehajtói teendőket is végezni tartozik, ideiglenes minőségben és pedig 1887. évi augusztus 1-től 1887. évi december végéig a községi pénztárból nyerendő 25 frt havi fizetés mellett alkalmazást nyerhet.

Felhivatnak tehát mindazok, a kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy kérvényeiket — melyben igazolandó az eddigi működés, továbbá hogy a hivatalos magyar nyelven kívül, a megyében divó egyik szláv nyelvet szóval bírja — alulírott elüljáróságnál mielőbb benyujtsák.

Az állomás azonnal elfoglalandó.

Keresztúron, 1887. évi július 25-én.

Arnold Károly,

Rác Zs. János,

jegyző.

2—2

biró.

Zombor, 1887, Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

1446. szám.

Bács község elüljáróságától.

kig. 1887.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye hódsághi járásához tartozó Bács községben lemondás folytán a községi végrehajtói állás megüresedvén, felhivatnak mindazok, kik ezen évi 360 forintnyi fizetéssel díjazott állást elnyerni óhajtják, miszerint tanulmányaik, eddigi erkölcsi magaviseletük és foglalkozásukat, úgy magyar, német és valamely szláv nyelvben való jártasságukat igazoló okmányaikat **folyo évi augusztus hó 12-éig** alulírott jegyzőhöz nyujtsák be.

Az állás f. évi augusztus hó 15-én elfoglalandó.

Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek.

Bács, 1887. évi július hó 28-án.

Mihailovits Mihály,

Filipovics Márkó,

jegyző.

2—1

biró.

Cégváltóási hirdetmény.

Bátorkodom a n. é. község becses tudomására hozni, hogy az eddig „**Hrabovszky és Sztrilich**“ cég alatt fenállott

fűszer- és gyarmatáru-üzletet

Hrabovszky urnak az üzletből való kilépése folytán, ezentul saját neven alatt fogom folytatni.

Midőn tehát üzletünk iránt eddig tanusított bizalomért őszinte köszönetet mondok, kérem azt immár reám átruházni.

Mély tisztelettel

SZTRILICH ZSIGMOND.

3—1

2757. szám.

1887.

Pályázati hirdetmény.

Pacsér községben lemondás folytán üresedésbe jött községi irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik, az állás f. évi augusztus 25-én d. e. 9 órakor választás útján töltetik be.

Felhivatván a pályázni szándékozók, hogy az állás elnyeréséért sajátkezüleg irt, négy gymnasiumi vagy realiskolai polgári iskolák 4 osztályát, vagy valamely ezen közepetánodákkal egyenrendű kereskedelmi iskolát, vagy megfelelő katonai tanfolyam sikerrel végzését igazoló bizonyítvány, úgy erkölcsi magaviseletéről szóló hatósági bizonylattal felszerelve hozzám f. évi augusztus 20-ig annyival inkább benyujtsák, mivel később beérkezők figyelembe nem vétetnek.

Állás javadalmazása 300 frt.

Topolyán, 1887. július 20.

Császár Péter s. k.

főszolgabiró.

3—1

6467. szám.

kig. 1887.

Hirdetmény.

A vízjogi törvény (1885. XXIII. t. c.) 191. §-a, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú földmívelés-, ipar- és kereskedelmi és a közmunka- és közlekedési magy kir. miniszter urak által 1885. évi december 31-én 45689. szám alatt kibocsájtott általános rendelet alapján felszólítom a város területén fenálló vízümvek és vízhasználati jogosítványok tulajdonosait, hogy a jogosítványokra vonatkozó engedélyt **1888. évi február hó 1-ig** nálam írásban mutassák be, vagy pedig írásban igazolják azt, hogy vízümveik 1866. évi január 1-je óta háborítlanul fenállanak anélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértették és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsoknak találtattak volna. Megjegyeztetik, hogy a bejelentések a vízjogi törvény 191. §-ának második bekezdése értelmében bélyegmentesek.

Ezen bemutatási, illetve igazolási kötelezettség, mindenben hatósági engedélyre szoruló vízümunkát tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, árvezetésekre, ipari vállalatokra, malmokra, továbbá nyilvános magán vízvezetésekre, nyilvános és magán csatornákra, mesterséges víztartókra, védgátakra és zsilipekre egyaránt érvényes.

A kik jogosítványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a fent kitétt határidő alatt nem jelentkeznek: azoknak vízümvei az idézett törvény 191. §-a értelmében nem létezőeknek fognak tekintetni, s az ily vízümvekre nézve a vízjogi törvény 163. és következő szakaszai és a hivatkozott miniszteri általános rendelet 3—32. §-ai lesznek alkalmazandók.

Kelt Zomborban 1887. évi július hó 29-én.

Vukicsevits Péter,

3—1

Zombor szab. kir. város polgármesteri helyettes.